

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

MEGJEGYZÉSEK az igazgatósági tantiemekről

*

Eppen a napokban olvastuk, hogy Sir Philip Cunliffe Lister angol pénzügyminiszter lemondott az állásáról, mert vártanul összeférhetetlennek találta a miniszterséget. Az történt ugyanis, hogy a miniszter felesége egy bányát örökölt. Az angol bányászsztrájkot a kormány a napokban nyitotta meg, hogy a bányatulajdonosok állami szubvenciót utalt ki. Az angol pénzügyminiszter nem tartotta összeférhető a közéleti morál szempontjából, hogy a minisztertanácsban referálja a bányák szubvenciójának kérdését, amikor ezt az állami támogatást az ezer bányatulajdonos között neki is megszavazzák.

Az inkompatibilitási felfogásnak ez a példája magas erkölcsi nivója jut az országunkba, amikor átfutjuk dr. Simonca György beadványát, amelyben a városi tanács tagjainak különböző kereskedelmi igazgatósági tagságai ellen szót emel.

Bizonyos, hogy évtizedek óta divik, hogy a közigazgatási főtisztviselőket helyettesítsék részvénytársasági direktorokban, hanem a kereskedelem iránt való rajongásból, hanem a tantiemekért. Ez nem vitás. A törvény ugyan előírja, hogy ehhez a felsőbb igazgatóság jóváhagyása kell — régente a törvényhatósági bizottságé, ma a fegyvelmi választmányé — de ez mindig üres formalitás volt és talán soha nem akadt eset arra, hogy egy ilyen igazgatósági, vagy felügyelőbizottsági tagságtól a jóváhagyást megtagadják volna. Mindenesetre áll azonban, hogy a törvény megengedi, hogy köztisztviselők kereskedelmi vállalatok vezetésében résztvegyenek és így a törvény megszegéséről nem lehet beszélni.

Az idők változásával azonban ez az igazgatósági tagság engros arányokat öltött. Régente egy-egy főtisztviselő meg volt elégedve, ha egyetlen megjelölő bankigazgatóságot kapott, ma azonban Erdélyszerte tíz-husz ilyen tagsága van a főtisztviselőknek. (Beszélük, hogy ebben a rekordot Mináli Tivadar, a kormányzótanács felszámoló elnöke vitte, akinek 92 zsiros igazgatósági pozíciója volt).

A nacionalizálás kényszerűsége hajította a vállalatokat a román igazgatók lázas keresésébe. Minden üzem, minden cég, vagy kénytelen volt, vagy opportunusnak tartotta, hogy román igazgatók után nézzen, mert ezzel igazolta a sovíniszta közgazdasági politika előtt, hogy gutgesimnt, jól viseli magát, megbízható. Ha a Banca Nacionalától kölcsönt kért, ha valami koncesszió, vagy szállítás után szaladgált a vállalat, a vezérigazgató úr vitte és viszi tarsolyába a román igazgatósági tagok névsorát. Nos: mi sem természetesebb, minthogy — ha már az ipari és kereskedelmi életben teljesen kívül álló, tőke-hozzájárulás nélkül szereplő tagok kint kell az igazgatóságba beválasztani — akkor már olyan urakat akvirálnak, akik vagy sokat használnak, vagy keveset ártanak. Mert az idők során kifinomodott érzék és bölcsesség jöközött

tapasztalat kétféle igazgatót ir elő a jólnevelt tőke számára. Vagy olyan igazgatót keresnek, aki állásánál, vagy összeköttetésénél fogva hatóságoknál, kormánynál és egyéb döntő fórumoknál befolyásos úr és így szükség esetén egy jó szót tud szólni, még pedig, ha kell nyomtérképpel, — ez az egyik kategória. Vagy olyat keresnek, aki nem zavar sok vizet, nem érdeklődik a vállalat ügyei iránt, nem szól bele semmibe, egy évben egyszer megy fel az igazgatóság üléseire, a mérleget úri nonszalánsz-szal aláírja. A tömeges igazgatósági tagságból természetesen az következők, hogy míg régente a köztisztviselő nagyon ritkán jutott kényes helyzetbe, mert hiszen az ő egyetlen érdekelt vállalata egy életben egyszer-kétszer, ha fordult valamért a városháza, ma a tíz-husz igazgatósági tagság idején gyakran válik aktuálissá az összeférhetetlenségi konfliktus a tisztviselői funkció és az igazgatósági érdekelttség között.

Mi azonban valahogy úgy találjuk, hogy ez az összeférhetetlenség, amit dr. Simonca György oly erősen megbélyegez, ha természetesen fenn is áll és etikailag szó fér hozzá és nem is dicsegetes, de a mai viszonyaink közepette nem is olyan szörnyen elvetemült. Az igazgatósági tagok listáját fussuk át a cégjegyzői hivatalban: azt fogjuk látni, hogy azokon valóban jórészt közigazgatási főtisztviselők szerepelnek, míg állami tisztviselőt, miniszteri vagy pénzügyi főhivatalnokot, kereskedelmi vagy ipari felügyelőt — legalább itt Erdélyben — aránylag keveset találunk. De azért nagyon jól tudjuk, hogy a vállalatok nemcsak a városházán tudják keresztülvinni kívánságaikat Erdélyszerte, ha nagyon akarják, hanem elintézik sikeresen a maguk ügyeit a minisztériumokban, vagy egyéb állami fórumoknál is, pedig az ottani főtisztviselők a vállalatok igazgatóságának illetlenül nem is tagjai. Teljesen fikció tehát az a feltevés, hogy az erkölcsi érdekelttséget az igazgatósági tagságok szimbolizálják, sőt egy kicsit merész erkölcsi tanterviával azt mernék mondani, hogy az igazgatósági tagságokban jelentkező érdekelttség mint nyílt és becsületesebb, mintha valaki csak esetről-esetre lép valamely vállalatnál összeköttetésbe és a láthatatlan érdekelttség dús javadalmai mögött, mint megvesztegethetetlen és független állami főtisztviselő veri a mellét és hirdeti a megközelíthetetlenséget. Sőt némelykor úgy tapasztaljuk, hogy az igazgatósági tagság bizonyos tartózkodásra, szemérmességre kötelez. Legutóbb is megtörtént egyik erdélyi városban, hogy valamely vállalat kényes ügyét nem az a tanács tag intézte, aki nek a rezortjába tartozik, (minthogy ez a tanács tag érdekelt volt), hanem egy másik, egy indifferens tanácsos-kolléga, aki az érdekeltenség tőgájában hajszolta keresztül a város közönségére káros határozatot, pedig ez az érdekeltenség már régen elvesztette a szóbanforgó vállalatnál szemben is szűzességét.

Mindezt persze nem azért mondjuk, mintha helyeselnék az összeférhetetlenségnek ezt a sorozatos rendszerét, hanem hogy

az erkölcsbiráskodás piederstáljáról egy kicsit leszálljunk a valóságos viszonyok közé és ne csapjuk össze megrökönyödve a kezünket olyan jelenségek felett, amelyeket régen ismerünk. Az igazgatósági tagság és a főtisztviselői állások között mindenesetre meg van a formai impedimentum publicae honestatis, ha — mint kifejtettük — mi ezt nem is tartjuk a korrupció infekciós esetének, mert ez csak felszín és a mélységben a kipárnázott ajtók mögött a bevalott igazgatósági tantiemekenl sokkal nagyobb megfizettség és elképzelhető. Mi az igazgatósági tantiemek rendszerét legőkönt azért véljük károsnak, mert a kisebb tisztviselői kar feljogását mértelyezi meg. Az alsóbb tisztviselő osztályt elkeseredéssel, irigységgel, vagy legalább is megbélyegző iróniával nézi, hogy míg ő egyetlen sovány sallárumból tengődik, addig felettesei pompás igazgatósági tagságokkal bővítik fix jövedelmüket. A főtisztviselő igazságtalanság érzése fészkelődik be a lelkiükbe és mivel hasonló formában a példát nem követhetik, hát utánozzák a korrupciót kicsiben.

Most már csak az volna a kérdés: valóban el kell-e csapni a város főtisztviselőit az igazgatóságokból és felügyelőbizottságokból? Ha tudnók, hogy ez az elkergetés egyszerű csodaszzerűen állítaná vissza a közéleti és köztisztviselői puritánságot, akkor habozás nélkül azt felelnék: igen. De nekünk az az impresszió, hogy a summum jus summa injuria megvalósítása volna, ha a prefektus teljes szigorral fogadná dr. Simonca György igen tiszteletreméltó beadványát. Mert lássunk messzebb a perc eseményeinél. Ha az igazgatósági tagságoktól a főtisztviselőket lemondanák: az érdekelt vállalatok új román igazgatókat választanának és politikusok, befolyásos fiskálisok foglalnák el az üresen maradt pozíciókat, akik azután szépen megjelenének — ha szükség van rá — a városházán és vagy mint politikai potentátok, vagy mint olyan ügyvédek, akik jól meg tudják magukat értétni, mégis csak kihoznák valahogy a városházáról az áhitott határozatokat. (Ez természetesen nem akar gyanúsítást jelenteni Nagyvárad főtisztviselőivel szemben, mert mi a konkrét eset kapcsán ugyan, de nem Nagyváradról, hanem széles általánosságban beszélünk.) A szereplők cserélődnének fel csupán: a tantiemeket más vágná zsebre, de az erkölcsök meg nem javulnának. Ha a főtisztviselőnek olyan magas fizetése volna, hogy abból meg tudna élni és mellékkeresetre nem szorulna és így ellenállni tudna a kísértésnek és ha nálunk a köztisztviselői állások olyan sziklaszilárdak lennének, hogy a benfentes és tekintélyes politikai nyomásokkal bátran szembeállhatnának, akkor nem is volna szükség dr. Simonca György felháborodására. Ha tudnók, ha biztosak lennénk benne, hogy az igazgatósági tagságok eltörlésével a lelkek purifikációja, mint malasztos mirakulum következne be, ha megszűnnék ezzel a meggazdagodásra, illegitim jövedelemre való törekvés, ha az aszkéta-ereji lelki ellenállás töltene el minden köztisztviselőt, akinek hatalom van a kezében: akkor azt mondanók: elő a nyaktillóval.

De ma, a mai körülmények között, a

megkörnyékezés mai áradatában az a radikális eljárás, amit dr. Simonca György követel, nem jelentené még azt, hogy abba az erkölcsi miliőbe jutna az ország, amely az angol pénzügyminiszter arra ösztönözte, hogy tárcáiáról mondjon le. Jó dolog, kíváncsok törekvése a purifikálás, csak egy kicsit magasabban kellene kezdeni. Részrehajlásra, anyagi érdekekért való szolgálatok teljesítésére uszíthat és kötelezhet az igazgatósági tagság? Igen. Erkölcstelen ember-e az, — haj! — aki Simonca Györgynek nem ad igazat. Meglehet. De mégis áll az a tétel, hogy míg igen magasrangú politikai tényezőket látunk, mint aktív igazgatósági tagokat bankokban és vállalatokban, addig prefektusok, polgármesterek és ügyészek hiába mondanának le közgazdasági stallumaikról.

Még mindig válságos a helyzet Szíriában

London, augusztus 26. A Daily Telegraph-jelentik Damaszcusból: A dzukok lázadása következtében Szíriában a helyzet továbbra is válságos, noha a franciák nagyon lebecsülik. A dzukok kezén erős hegyi állások vannak és idáig minden további francia támadást megakadályoztak. Most megérkeztek a nagyobb erősítések. Azt hiszik, hogy a franciák eddig már 3900 embert küldtek ki és további 3000 ember kiküldésére készülnek. A támadások továbbra is természetellenek. Damaszcusba tegnapelőtt négy

vonat érkezett sebesültekkel. Megsebesült többek között Goulet tábornok, a lovasság parancsnoka is.

A hadügyminisztérium nyilatkozatot adott ki, amely szerint szemben a Daily Mail-nek az az álláspontja, hogy a franciák Dechebel-Druseben kétezer embert veszítettek, a Sarraïl tábornok által kiadott jelentés a helyes, amely nyolcszáz halottról szól. Ez a szám kétségtelenül pontos, minthogy azt a kiadott névjegyzék is megerősíti.

kriminálitáson túl, már elvi és filozófiai tárgya lett.

Az érdeklődés is lelanyhult, amelyet csigáztak az ordító betűk! De... de mindegyik, a szenzációk, az érdekes cikkekre, polemikák és elvi állásfoglalások mögött ott egy nyomorgó család. Egy szerény, beteges asszony, egy csomó gyámoltalan gyerek, ez a sovány, gyenge kis leány, a Reinitz Fanni!

Nem tudok Reinitz Jakabra gondolni, most is erős, mint a megrendíthetetlen hit, akinek határozott vonásairól, amellyel az ügyvédi prokurát aláírta, látszik a nyugodt letétele. Csak éppen a "társadalom", mely "morális felfogás" szavak zsonganak a füleiben és keserű izü lett a szám!...

Reinitz Fanni pedig vonszolt lépéseket, sietve megy tovább az utcán. A ruháján letaposott sarku cipőjén ott jaggat a reális szakadt nagy-nagy nyomor.

(f. s.)

Az agrárkamara választása Nagyváradon

Kedden délután hat órakor a miniszteri rendelet értelmében a járásbírósgágon a szavazatszedő bizottságok elnökei lezárták a szavazást és megkezdtek a szavazólapok összeolvasását.

A városi járásbírósgágon, ahol összesen szavazásra jogosult van felvéve a névjegyzék harmincketten adták le a szavazatukat. Huszonötén a hivatalos lista mellett szavaztak, hatan nem állították ki szabályszerű a szavazólapot (neexprimat) és így a szavazatuk nem számítható be, egy pedig áthuzta a listát, vagyis ellene szavazott.

A vidéki járásbírósgágon, ahol 3400-an szerepelnek a választók névjegyzékében, mindössze 1301-en szavaztak. Ezek közül 114 tépte a szavazólapot és mivel ezáltal a választás titkosságát megsértették, a szavazatuk nem veték figyelembe. A választási jegyzékben ezek a "neexprimat" gyűjtőnévvel szerepelnek.

A hivatalos listát áthuzta, vagyis ellen szavazott 387 választó és végül a lista mellé szavaztak 790-en.

A szavazás eredményéről a szavazóbizottságok elnökei jegyzőkönyvet vettek fel.

Dorian Terrasse 9 órakor.

Dorian filmszínház 6 órakor.

Ma, csütörtökön utoljára:

Henry Sardou regénye

Kadame Larsac

Monumentális film 6 felvonásban.

A főszerepben: **Eugen Keusfeld** és **Biscot (Gimbula)**

Párisi és velencei felvétel. — Látványos revü.

Jazz-band.

Előzőleg a legújabb

Dorian revü

Ennek keretében láthatók a nemzetközi teniszverseny döntő mérkőzései. — Kehring, dr. Lupp. Göncz, Dörner.

Jön:

A zöld kísértés

A főszerepben: **Betty Compson**

A pénzügyi bizottság elvben hozzájárul a városi zene-konzervatórium felállításához

Egy komoly zene-konzervatórium felállítását Marcus István színeszeti felügyelő már régben propagálja. A zeneiskola jellegű intézmény, mely kétségtelenül hiányt pótolna — a megvalósításhoz közeledik. A városi tanács elvi hozzájárulása után tegnap a pénzügyi bizottság foglalkozott az ügyvel, amely szintén úgy döntött, hogy a konzervatórium megteremtését helyesli, erkölcsileg és anyagilag támogatja s mellette foglal állást.

A pénzügyi bizottság ülésén jelen voltak dr. Bucico Coriolan polgármester elnökölte alatt Benedek pénzügyi tanácsos, dr. Tatu gazdasági tanácsos, Szemere Miklós, Kelen Béla, Fetu V. János, dr. Oláh Béla, dr. Roxin Tódor, dr. Fried János Russu Targuini és Klemens Alfegjós. Mint hallgató jelen volt az ülésen Marcus István is.

Benedek Aladár pénzügyi tanácsos terjesztette elő a felállítandó iskola költségvetését. Az iskola egy évtizedes kész kiadása 2,259,000 lei. Ebből 500,000 lei csak az első év költségeire, beruházásra, építésvitára és instrumentumok beszerzésére, úgy, hogy a tulajdonképpeni költség a jövőben csak másfélmillió kiadásra tüntetne fel. Bevételi tételek tandíj, beiratási díj s hasonló címeken 397,000 lei. A nyugati színtársulatnak tartalekolt 250,000 leit a város szintén a zenéde támogatására fordítaná. Összesen még másfél millió deficit pótlásáról kellene gondoskodni. A kiadás részletei: Egy igazgató fizetése 10,960 lei, 18 tanár 4260, egy titkár 3985, 2 segédtanár 3800 lei és 2 szolga 1400 lei fizetéssel. Kontemplálnak néhány óraadó tanári állást is.

Az iskola nyilvános tanítási joggal felruházott végérvényes tanítói és tanári diplomákat adna ki a bucaresti zeneiskola kontrolvizsgájával. Százötven tanulóra számít igen pesszimistikusnak az intézet. De legalább 250—300 tanuló beiratkozása várható. A beiratkozottak 20 százaléka fél tandíj, 10 százaléka teljes tandíjmentességet kap. Évi tandíj 2500 lei.

Benedek Aladár pénzügyi tervezete arra számít, hogy az államtól évi 800,000 lei támogatást kaphat a konzervatórium, amely lényeges szolgálatot tenne a romániai zenekultúrának. Kelen Béla felszólalásában az iskola mellett van, de szeretné, ha az iskola nem veszélyeztetné a már meglevő magániskolák existenciáját. A zene a lelkek összehozója és valóban internacionalis, mint az érzés, amelyet felkelt. A pénzügyi bizottság azonban nem lírai alapon, hanem komoly számvetésekkel foglalkozhat az iskola megteremtésével. A város polgársága túl van terhelve, erre a célra külön meg nem adóztatható. A város nyújtson erkölcsi és anyagi erejéhez mért anyagi támogatást, a szubvencionálás nagyobb részét azonban az államnak kell viselnie.

Dr. Fried János is a konzervatórium megvalósítása mellett foglal állást, hogy az anyagilag legenyébb közepes társas iskolázathatassá zeneileg gyermekeit. Eppen ezért figyelembe ajánlja eleve a megalkotandó iskolabizottságnak, hogy nem kell a tandíjmentességekkel takarékoskodni.

Dr. Bucico Coriolan: A zeneművelésnek komoly intézményt teremteni ebben a városban, a gondolat olyan gyönyörű, amelyért áldozatot kell hozni. A város odaadja azt az összeget is, amelyet egy nyugati színtársulat megteremtésére tartalekolt. Ezzel egyelőre egy szintén szép és nagy eszmét áldoz fel, egy közelebb megvalósítható másik szép eszméért.

Dr. Roxin Tódor, Fetu V. János pártoló szavai után a pénzügyi bizottság kimondta, hogy felkéri a tanácsot, hogy egykezzen olyan bázist teremteni, amelyen a megalkotandó konzervatórium prosperálását biztosítja és szerezzék meg az állam támogatását hozzájárulását.

Beszélgetés Reinitz Jakab leányával

Tegnap egy fiatal leány sietett végig a utcán. Fent, azon a kisdarab égboltozaton, amely a szűk házsorok között látszik, szürke, esőterhes felhők szaladtak végig. Azok, akiknek a utcán vitt keresztül az utcák, meggyőződtek a lépéseikről, mert a felhők nem bírtak tovább cipelni súlyos terhüket és vastag cseppekben az eső kezdett kopogni az aszfalton.

A fiatal leány csak az előbb fordult ki az utcára, egy emeletes ház kapuja alól. A kapu mellett, a falon egy fehér tábla van, amelyre Simonca dr. ügyvéd neve van festve:

Még egyszer visszanezét, hogy biztosan meggyőződjön: jó helyen jár-e, azután, sovány vállait összehúzva, sietve indult a vasút felé.

Amikor megszólítottam, ijedten rezzent össze és kérdően nézett reám. Vannak szemek, amelyekben összegyűlt minden fájdalom és szenvedés. Ha ezekről a szemekről telcsapódik a pillá, minden fájdalom rávetül arra, akire a pillantás esik. Ez a fájdalom olyan súlyosan és nyomasztóan érződik meg, mintha nehez kezét nyomnának az ember agyára...

— Ne féljen kisasszony, én újságíró vagyok! — így szólított meg, de úgy látszik, ez egy cseppet sem bátorítja fel és a bizalmatlanságát még jobban érzem.

Nagyon fájdalmas benyomást kelt Reinitz Fanni, anogy így előttem áll. Sötét ruhája csak élesíti a hatást. Tanácsalannul áll, nem tudja, hogy beszéljen-e, hát én kezdek beszélni hozzá:

— Tudom, hogy az ügyvédi megbízást kosta el. Mit gondol, megtartják-e a tárgyalást hossznapkor?

Látszik, hogy ez a kérdés érdekli most a legjobban.

— Nem szabad megtartani — mondja sietősen — apa nem fog a bíróság elé állani hossznapkor!...

Gyorsan abbahagyja a beszédet. Mintha sajnálna, hogy megszólalt. Úgy látszik, nem szereti az újságírókat, mert konokul hallgat.

— Mondja kisasszony, mi a véleménye, felmentik-e az edesapját?

Habozás nélkül mondja: — Igen, apa ártatlan, csak a sok rosszakarója... csak kiszabadulna... olyan szegények vagyunk!...

Megrendítő, ahogy ez a fiatal leány beszél. Mert mi történik itt?! Reinitz Jakab gyilkos, vagy ártatlan?! Ma már Reinitz fogalom és a

Négy szélvihar dühöngött Nagyváradon

Tegnap este hét óraker sűrű felhők gyűlekeztek újból Nagyvárad felett. Csunya, sárga felhőkben uszott az ég, dörgött és szorosa villámok hasítottak fényt a vigasztalan égre. Az időjárás hirtelen változott, szélvihar előzte meg. A szélviharokban uszott az egész város és oly erős sepepte végig az utcákat, hogy kapaszáron kellett, nehogy felkapja az embert a szél. Folyókor már javában dühöngött a vihar. A utcákon egy lelkét nem lehetett látni, a viharosok, autók leálltak és a lestrapált kocsik reszketve toporékkultak helyükön.

A szélvihar közben nyitvafelejtett ablakokat a karamástól csavart ki a szél és söpört el a Royal-kávéház hatalmas pontyvját kegyetlenül lóbázta a vihar ugyanarra, hogy a drótkötél elszakította, ami a betonba volt beépítve.

A Rhédey-kerében és a Schlauch-parkban fűt csavart ki a vihar. Közben a levegő annyira felült, hogy biztosan lehetett követelni arra, hogy a környéken jégvihar is volt. Nyolcóra felé irtózatossá felhőszakadás kezdődött. Kilencóra felé az eső is elállt és csak a tudtak az emberek kapujákból és a kávéházaiból, ahova a vihar szorította őket, ki menni. A vihar következtében a villany-vezeték is szűntetett egyes városrészekben, mert a hatalmas szélvihar részint eltepte, részint összehozta a vezetékeket. Amikor a viharok irjuk — szerdán délután —, a Cuzavla (Szacsavay)-utcán még mindig nincs villanyáram.

Hajnaltban a szélvihar újból megismétlődött, ha nem is olyan nagy erővel, mint este. Reggel négy óraker, sűrű villámok között, zúgott az eső és zuhogott reggel hat óráig.

Amerikát is belevonták a londoni tanácskozásba

London, augusztus 26. A Caillaux pénzügyminiszter és Churchill kancellár közt a mai délutáni beszélés a tegnapi tanácskozáshoz hasonlóan a legnagyobb szívélyességgel légkörében folyt. Nem hivatalos és francia körökben az eseményeket továbbra is nagy tartózkodással figyelték, de úgy látszik, hogy a tárgyalások normálisan fejlődnek.

Minden eddig közzétett számadat csak valószínűségeken alapul.

Páris, augusztus 26. Londoni jelentések szerint Caillaux francia pénzügyminiszter tegnap Montague Normand-dal, a Bank of England kormányzójával is beszélgetést folytatott, ennek hatására megváltoztatta mai programját. Mac Kenna volt kincstári kancellárral csak ma este tárgyalt, délelőtt pedig ismét Montague Normanddal tanácskoztak. Ma délelőtt egy félóra kincstári hivatalban is megjelent, ahol Churchilllel találkozott. Tárgyalásukat holnap fogják folytatni.

Mint a Paris Soir jelenti, Caillaux és Montague Normand tárgyalásának különös jelentőségét kell tulajdonítani. Kiszivárgó hírek szerint Caillaux hajlandó londoni tartózkodását néhány nappal meghosszabbítani. Meg kell említeni, hogy az angol sajtó egy része, amely elutasítóan viselkedett, most már hasonlíthatatlanul enyhébb tónusban ír. Bizonyos lapok belátták, hogy a francia érvek szintén jogosak és sokkal engedékenyebbek lettek. Különösen a Financial Times ír ebben az irányban. Ez rámutat arra, hogy a francia-angol tárgyalásokat a francia-amerikai tárgyalásokkal kell összehangba hozni. Anglia és Amerika hasonló eljárást akar követni és Churchill valószínűleg nem fogja magát addig lekötöni, amíg Amerika feltételeit nem ismeri. Ugyanezen okból Mellon is nagy érdeklődéssel kíséri a Londonban folyó tárgyalásokat. Bizonyos körökben arról beszélnek, hogy Anglia, Franciaország és az Egyesült Államok konferenciát tartanak s azon az összes ügyeiket tárgyalják.

Londonból táviratozzák: Caillaux ma délután Montague Normanddal való találkozása után Churchilllel együtt Fleurbaeyt francia nagykövet vendége volt. Itt találkozott Houghton amerikai nagykövettel, akivel ő és Churchill egy óra hosszat tárgyalt. Utána fogadták Mac Kennát, a volt kincstári kancellárt, aki csak délután négy óraker hagyta el a követiséget. Hat óraker este Caillaux újból tanácskozást folytatott Churchilllel.

Hötzendorfi Konrád meghalt

A négy esztendő világháborúnak véres képét, pergőtűzben született és sirkesztiglédákba hamvadt nagy csaták szomorú emlékeit vetíti föl bennünk a feketén szárnyaló rövid hír: Hötendorfi Konrád tábornok, a volt osztrák-magyar haderő egykori vezérkari főnöke meghalt. Hetvenhárom éves korában hunyt el a nagy ármádia valamikor mindenható vezére és parancsnoka. Előttünk áll ma is a képe, mely színes nyomatokból, illusztrált lapokból, mozifilmekről szegődött felénk. A komor, kissé ridegen néző katonarc. Az előírászerien megnyit és fölfele sörtesedő sz haj, kemény vonások, különösebb jelentőség nélküli szemek, a harcsa bajusza, mely alatt csak akaraterős áll mutatatta a biztos s nehéz időkben is helytálló elhatározó-képességet.

Ha valaki, úgy Hötendorfi Konrádra áll ez a sokszor elkopottat meghatózó, hogy ízig-vérig katona volt. A császárhű és szolgálatában semmi részt nem engedő osztrák generálisnak megcsontosodott típusa. Nem a karrikatura, harmónikás-nadrágu, csatavesztő fajta, hanem komoly, a maga szakmájában univerzális tudású stratégia, a haditaktikák, mérnöki és földrajzi tudományok tanára, akit már tizenöt esztendővel ezelőtt úgy tekintettek a Burban és a kabinetirodában, mint a jövő háborújának vezérét.

Ő maga is annak tekintette magát. És nem is csinált titkot belőle. Amíg Ferenc Ferdinánd, a monarchia meggyilkolt trónörököse élt, bizalmasa volt Hötendorfi Konrád és sok háborús-tervnek kontúrjait rajzolták ki egymás között. Jóval a világháborút megelőzően, még 1907-ben, bajd 1909-ben preventív háborút akart provokálni és kész haditervekkel járult akkor az agg Ferenc József elé. Olaszország ellen viselő háború volt lelkébe-testébe, egész karrierjébe merevedő ideálja, mint egy írónak valamely nagy témája, melyből örökbecsű élet-munkáját akarta megírni. Pedig Hötendorfi Konrád karrier-éhes generális sem volt. Nem volt barátja a görögütés külsőségeknak, a katona-primadomáskodásnak. Nem viselt monoklit, laposra vágott csukaszürke csakót és nem is fiatalította magát, mint akkoron a generális-star-ok egynehánya. Hötendorfi valahogyan azzal jött ki a katonaiskolából, hogy Olaszország Ausztria ellensége és Itáliával minél hamarabb, de le kell számolni. Az erre kínálkozó minden alkalmat megragadta, de Ferenc József alkonyodó életét nem akarta egy háborúval befejezni és így Hötendorfi állandó skatban állott és várt.

Fenséges bizalmasának: Ferenc Ferdinándnak meggyilkolása kellett, hogy háborús álmai valóra váljanak. És Ferenc József sem menekülhetett a sors parancsoló szava elől. Kitört a világháború és Hötendorfi

Konrád lett az osztrák-magyar haderő vezérkari főnöke. Jött Oalfia, jöttek a súlyos, reá nézve igen kritikus napok, amikor az előre gondosan készített haditervet nem akarta a harci siker koronázni. Hötendorfi komorabb és szótlanabb lett, mint valaha. Futár jelent meg az Oberkommandónál, mely jelentette, hogy főhadnagy fia is elesett. Főmérett egy nagy térképről, neheztől sóhajtott, kezét sapkához emelte és folyt tovább a munkája.

Már a háború elején nagy haderőt vezényelt az olasz határra és a biztosságtól várta, hogy Olaszország mikor lép ki a hármass szövetségből és válik a fegyvertársból ellenséggé.

Csak a háború jó második felében 1917. év végén jutott hozzá, hogy a tiroli csapatok parancsnokává tették. Ez a megvalósult álma egyben bukása is volt, mert az elhunyt Károly excsászár ugyanekkor mentette fel őt a vezérkari főnökség alól. De Olaszország ellen indított hadműveletei nem jártak sikerrel és bekövetkezett a monarchia haderejének nagy olaszországi debach-ja: Piave.

Mindent összegezve: Hötendorfi Konrád nem volt szerencsés keze vezér. Nagyzerien kiépített tervét, elméleti stratégiáját keresztülhúta a harctér eseménye.

A háború folyamán a mindennel veljáró humor is kísértte ezt az ellenfelektől is megbecsült, komoly és talpig becsületos katonát és a nyilvános helyeken katonai térképek fölél hajló, kis zászlócskákkal operáló stratégiákat elmevezték kávéházi Konrádoknak.

Amikor a nagy háború a monarchiára teljesen elvesztett, Hötendorfi is visszavonult. Teljesen csöndes ember lett. Nem igyekezett, hogy a hibákat másra tolja át. Noha sok mondanivalója lett volna ama súlyos és vétkes hibákért, melyekért nem ő volt a felelős. Egyetlen emlékiratot írt: „Aus meiner Dienszeit“ címen. 1918. óta Tirolban élt, utóbb Bécsben, míg most Hötendorfi Konrád utolsó csatáját vívta meg az élettel.

Réz hulladék

és rézorgács keresetnek nagy mennyiségben
Ajánlatok quantum és ármegjelöléssel:

„LUMINA“

Első Román csillár- és fémarúgyar r.-l.
Timişoara, Strada Joffie 9. szám alá intézendők.

Atlantic- és Apolló mozgó

6 1/4 és 9 1/4 óraker

6 1/4 és 9 1/4 óraker

Exklusív monumentális film!

MESSALINA

2 rész 11 felvonás.

I. rész: Mindenki szeretője. — II. rész: Messalina halála.

A két rész egyszerre lejátszva

Kedvezményes és szabadjegyek csak pénteken érvényesek.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

•LEGUJABB•

Ki győzött a mezőgazdasági kamarai választáson

... mélyén lappangó és-zsidógyűlölet —
... Richard szerint együtt születik minden
... zódával — amely talán soha nem jutott
... napvilágra, ha a hamut erőszakkal el
... tolikják, most egyszerre örült fanatiz
... alobog fel. A mesterségesen felizgatott
... ri, vakon hiszi, amit beleszuggertáltak.
... tegykor, hogy a zsidók mérgezik meg a
... és ők ölik meg a kisgyermeket, hogy
... rituális célokra felhasználják. (Hogy a
... lkolta» kisgyerek egy-két nap múlva,
... már eltűnését megbosszulandó száz és
... hallan zsidó lelke mártírhálát, előkerült
... erből, ahol elvédté, az már igazán mel
... és örülmény. Hát nem? Azoknak a töme
... lelki utódai a mai, csak hogy ennek
... reiben a mérgezett kútat és a meggyilkolt
... erket hazafiainaságnak, gazdasági kizsák
... nyásnak és lelkiismeretlen nemzetköziség
... rják. Pedig ezeket a vádakát százszor és
... r megdöntötték már, éppen úgy, mint
... jöket.

... Na cionistákat védek és nem zsidókat. Az
... védem. Az Embert, akit most véletlenül
... hisz hívna. Semmiéle faji, vagy felkezezt
... irok, egyéni elfogultságok nem vezetnek,
... osan próbálom nézni a tényeket, mert
... elkellett és legelső sorban ember vagyok
... z aután magyar és csak aután zsidó.
... z aután a belső adottságok követelik, hogy
... e lejátszódó eseményt emberi szemmel
... még pedig olyan emberi szemmel, ame
... m sötétít el a faji kohézió fekete szem

... nom kell azt, hogy nagy, kiváló népek,
... koponyák összehagnak egy maroknyi
... sport ellen, hogy azt letörjék, elpusztít
... amivé tegyék, mert ... mert zsidó. Ön
... tül is Schylock örökéletű szavai revelá
... agyamban: „Hát a zsidó nem olyan em
... z a többi ... nincsenek-e érzései, in
... me szenvedései, mint a többi emberek
... ?” Avagy meg lehet-e magyarázni a
... ntiszemíták tüntetését? Egy nép hatal
... lturája, robustus akaratereje, élni vá
... élni tudása jogcím-e arra, hogy e népet
... k, üssék, tapossák? Miféle jog adta a ke
... kozáknak a pikát, hogy azzal nők, gyer
... ggyok szívébe szúrjon? Miért pirosítottak
... yelvektől az ukrainai kis zsidó faluk, a
... beremlékezett óta békésen szunnyadoztak
... orosz sikság ideiben, nem okozva kárt
... k és senkiben? Miért kell a zsidó diák
... ve kopogtatni az alma (?) materek ka
... hintha nem lenne éppen úgy katonáskodó,
... polgára hazájának? És végül, de nem utol
... ért kell jajtátva menekülni a villogó ké
... tromba fokokos elől Bécsben, Lemberg
... Bagdadban, Focsaniban, Münchenben,
... leánsban, Kairóban a szerencsétlen zsidó
... Ez az igazi internacionálé, az embertelen,
... kódo, fekete internacionálé! Egyetlen ar
... tumuk: „A zsidó kizsákmányol, meggaz
... k, pöffeszkedik, mi lerongyolunk, elszé
... tünk.” Vakká teszi őket a gyűlölet, mert
... zt a néhány ezer, néhány tízezer embert
... akik — nem szabad tagadni! — csak
... meggedagadnak, litogatiák vagyonukat,
... m látják a millió és millió szerencsétlen
... rsorban tengődő, éhező zsidót, akik kidő
... robotolnak a gépek mellett; nem a
... külődő zsidó diákok, tudóst, tanárt, aki
... vdi a tegnapot a mába, a má a holnap
... életet a halálba.

Bukarestből jelentik: A belügyminiszte
riumhoz egyenként érkeznek be a megyék
től a távirati jelentések a mezőgazdasági ka
marai választások eredményeiről. Az eddig
beérkezett jelentések szerint az egyesült el
lenzéki liszta 20 megyében győzött. A libe
rálisok 17 megyében kaptak többséget, a
néppárt pedig 2 megyében önálló lisztával
aratott győzelmet. Kormánypárti körökben
nagy a bizakodás, hogy azokban a megyék
ben, ahonnan még nem érkezett jelentés, a
liberálisok listája győzött és általában fő
lénybe jutottak.

Az „Aurora” és a „Romania” ellenzéki
lapok azonban ennek az ellenkezőjét jósolták
és biztosra veszik, hogy az ország leg
több vármegyéjében az ellenzék mellett
nyilvánult meg a bizalom.

Konstanzban hűtetések voltak. Galatzban
pedig a tüntetők és a rendőrség között
kisebb összeütközésre került a sor.

Lapzárta után jelenti kolozsvári tudósi

tónk, hogy Erdélyben eddig a következő me
gyékben elért eredményekről kaptak jelen
tést. A liberális liszta győzött: Háromszék,
Szeben, Marostorda, Kisküküllő, Kolozs, Bi
har, Szolnokdoboka, Brassó és Aradme
gyékben. A nemzeti-párti liszta győzött:
Fogarás, Beszterce, Alsófehér, Szilágy és
Torda-Aranyosmegyékben.

Lepadatu kultuszminiszter, aki Kolozs
várról irányította a választásokat, tegnap
visszatért Bukarestbe. Elutazás előtt a
Rapid munkatársának a következőket mon
dotta:

— Rendkívül örvendék, hogy az erdélyi
megyékben a szavazók 80 százaléka le is
adta a szavazatát, mert ez azt bizonyítja,
hogy az érdeklődés ez iránt az intézmény
iránt igen nagy. Nagyon örvendék a magyar
tömegek azon állásfoglalásának, hogy a libe
rális listára szavaztak és kijelenthetem,
hogy ez az állásfoglalás a jövőre döntő ki
hatással lesz.

Újabb vasúti katasztrófia

Kolozsvárról jelentik: A Brassó melletti
Feldioara állomáson szerda hajnalban újabb
súlyos katasztrófia történt. Tolatás közben
egy tehervonat több kocsija elszakadt és be
lefutott az állomáson veszteglő 328. számú
személyvonat mozdonyába. Az összeütkö
zésnek igen súlyos következményei voltak.
A személyvonat gőzmozdonyra felrobbant. A
mozdonyvezetőt a szerterepülő szilánkok
halálra sebeztek. A fűtő pedig a kiömlő forró
gőz következtében igen súlyos égési sebeket

szennvedett. A vonat utasai között óriási pá
nik tört ki, de szerencsére az ijedelmén kívül
semmi bajuk nem történt.

Tekintettel arra, hogy az esőzések erő
sen felzárkózták a pályát, az állomás mellett a
töltés igen nagy darabon lecsúszott úgy,
hogy csak átszállással lehet közlekedni. En
nek tulajdonítható, ahogy az összes vonatok
4—5 órát késnek. A bukaresti expressz is
delután 3 óra helyett csak 8 óra után futott
be Nagyváradra.

UJDONSÁGOK

Összeírják az igás-állatokat és a járműveket

A hadkiegészítő parancsnokság, mint
minden esztendőben, most is pontos nyilván
tartást készít a kerületébe tartozó területen
található összes igásállatokról és járművek
ről, lőszerszármokról, kerékpárokról, tövises
drót készletről és a gépjárművekről.

A parancsnokság felhívását lapunk mai
számában közöljük. Az összeírásnak kizáró
lag nyilvántartási jellege van, nyugtalan
ságra tehát nincsen semmi ok. Nincs szó sem
mozgósításról, sem rekvirálásról. Hasonló
összeírás a békében is volt és arra csak
azért van szükség, hogy a katonaság nyil
vántartásai pontosak legyenek. Helyes te
hát, ha mindenki bejelenti az adatokat és így
a hatóságok munkáját ezáltal megkönnyítik
annál is inkább, mert minden eltitkolást szí
gorúan megbüntetik.

* 25 év óta árusítunk menetjegyeket.
Szakszerűen és — önként értendően — hi
vatalos áron. Hivatalos Menetjegyiroda,
(Orsolya-zárda-épület).

* Elutazók figyelmébe!! Kisenew és a
bukaresti mintavásárra szóló kedvezményes
vasúti jegyeket válthat a Hegedüs Hírlap
irodában.

* Felparcellázunk egy sereg telket. A
szépészeti bizottság szerdai ülésén egész se
reg parcellázási ügygel foglalkozott. R i m a
n ó c z y Kálmán a Calea Viktoria (volt Ko
lozsvári-út) és a téglagyár között elterülő
telket, Köblös Ferenc utódai a Nagyte
mető-utcai telkeit, Krizsán István a Kom
mendáns-réti földjét, Szűcs Ferenc
egy a biharpüspöki-úton fekvő területet,
Dossu Ilés a Fácán-soron akar parcelláz
tatni. A szépészeti bizottság tekintettel arra,

hogy a háztelkek felosztások a városfejlesz
tés céljait szolgálják, a bejelentéseket tudom
ásul vette.

* A bezárt magyar iskola. Kolozsvárról je
lentik: Az ismeretes incidens, amely a kolozsvá
ri luteránus iskola magyar tagozatának betiltása
körüli keletkezett, szélesebb hullámokat vert fel.
A magyarok képviselői felkeresték Teutsch
szász püspököt és magyarázatot kértek. A pü
spök kijelentette, hogy az összes iratokat Hans
Otto Rothnak küldötté át, aki interveniálni fog
a betiltott iskola érdekében.

— A magyarság — mondotta a püspök —
igen nagy hibát követett el azzal, hogy végre
hajította a közoktatásügyi kormány törvénytelen
rendeletét és bezárta az iskolát.

A magyar tagozat igazgatósága most úgy
határozott, hogy szeptemberben újra megnyitja
az iskolát. Felhívják Roth Ottót és a magyar
képviselőket, interveniálnak a közoktatásügyi
miniszternél, hogy az iskola addig, amíg végle
gesen nem döntöttek sorsa fölött, ideiglenes mű
ködési engedélyt kaphasson.

* Temetés. Élesden tegnap kísérték örök
nyugvóhelyére dr Weisz Jakab élesdi körör
vost, aki harminc esztendeig szolgálta buzgó
lelkiismeretességgel a környék lakosait. Az egy
házi szertartást Weisz Jenő főkántor végezte,
majd dr K e c s k e m é t i Lipót főrabbi mondott
költői hasonlatokkal tűzdelt, magas szárnyalású
gyászbeszédet. A sírnál dr Móricz Ernő és dr
Fisch Aron búcsúztatták el az Orvosegyesü
let nevében az általános tisztelt, szeretett
doktort.

Figyelmeztetés!

A „PODOL”, a legkiválóbb lábápoló
szer már az ország minden gyógyszer
tárában és drogeriájában kapható és így
könnyen meggyőződhetük csodálatos ha
tásáról. Erős láb- vagy hónaljzadás
ellen nincs jobb, sőt hasonló hatású
szer sem, mint a közkedvelt „PODOL”.
Már kétszeri használat után tökéletes
gyógyulás. — Óvakodjék az értéktelen
utánzatoktól.

tunk precíz kivitelben mindennemű
fogaskerekeket
Andrista és Rosenbaum
Delavrance (Ritók-utca) 15. Telefon 209.

Bőrkabátok
Megansabbak és legolcsóbbak **Fuchs** bőrruha
tárolónál Strada Baross és Vitéz Mihály-ter sarok.

KEPES ELEK
orvosi kötszerész, Sas-passage 20.
Saját készítményű
sérvkötők, haskötők
gumminarisznuak, speciális
kötszerek, női és férfi övszerek.

* **Budapestre feláru utazásra jogosító igazolványok** megérkeztek a Hivatalos Menetjegyirodába. (Zárda-épület.)

* **Meghalt a „cigánybáró“.** Humorosan így nevezte Jakobovits Manót, a mindig jókedélyű, sohasem búsloló marhakereskedőt Nagyváradon mindenki. A legszínpatikusabb emberek közé tartozott Jakobovits Manó, akinek soha sem akadt ellensége. Tisztes, becsületes kereskedő, akinek üzleti korrektsége volt mindig az első. Jakobovits Manónak „cigánybáró“ elnevezése is onnan származott, hogy a magas, feketearcú, mindig elegánsan járó kereskedő egyike volt a leggavallérabb embereknek, — az utóbbi években már nem is ment valami jól, holott békeévekben ő volt az, aki legkeresettebb volt a szakmán. A derű azonban azóta se kopott le a jovialis kereskedő arcátjáról, aki tegnap a kávéházból tartott hazafelé, amikor Str. Gymnastic (volt Torna-utcai) lakása kapuja előtt hirtelen összeesett és meghalt. Temetéséről a család gyászjelentést ad ki. Temetése ma délután három órakor lesz a Str. Gymnastic (Torna-utca) 5. szám alól.

* „Ancora“ elvámolási iroda postacsoportok vámolását a mai napon megkezdte.

Gyermek harisnyák Darvasnál legolcsóbban.

* Egy fiatal diák tragikus halála. Jó aratása volt tegnap Nagyváradon a komor halálnak. A megrázó halálesetek között is kétségtelenül leglévőbb Aszódi Ferenc, 18 éves diák hirtelen halála. A Dorian Gray szépségsű diák, aki külföldön a Handelschule tanulója, széles intelligenciájú, nagy tudású fiatalember, vakációját tölti idehaza szüleinek, Aszódi Mihály, az ismert cukorka- és kávékereskedőnél. A pompás kinézetű fiatalember két nappal ezelőtt lett rosszul, ágyba fektült és kedden már úgy látszott, hogy egészsége visszatért. Felkelt betegágyából, de szerdára virradó éjszaka hirtelen rosszul lett fogta el, amíg megriadt szülei orvosokért szaladtak, Aszódi Ferenc meghalt.

BERSZANTAST VALLALUNK. Andriška és Rosenbaum, Str. Delavrance (Ritók)-u. 15.

* **Levizgáltak a Hetényi sziniiskola növendékeit.** A Hetényi-sziniiskola és a kolozsvári magánjellegű színeskepzők növendékeit együttesen álltak tegnap vizsgára Kolozsvárott a színesz szindikátus elé. A bizottság tagjai voltak Leóvay Leó elnökölte mellett Neményi Ottó, Lica Alexandrescu, Forgács Sándor és Réthelyi Ödön. Bizony nem mindegyik növendék felelt meg. Tegnap éjjel érkeztek vissza a növendékek Kolozsvárról és bizony gyenge eredményt mutattak tanulmányaikból. Sikeresen levezgáltak: Láng Eszti, Schönbrunn Jolán, Lendvay Böske, Dénes Irén, Papp Rózi, Kubán Rózi, Simonffy Böske, Ujváry Vilmos, Fülöp Sándor. Ugyancsak sikeresen levezgáltak, de mivel tízennyelődik életévüket még nem érték el, nem vették fel a szindikátusba, hanem egy évi gyakorlatra utasították a következőket: Petheő Mini, Szabó Gitta, Schön Margit, Zászló Zsolt. A tízhatéves nagyon ügyes Spitzer Ferencet be sem engedték a vizsgáztató bizottság elé. Ugyanígy jártak még Salgó Jenő, Fekete Dezső is. Egyáltalán nem felelt meg Papp Ilonka, Király Rézsi, Báthory Lajos és Fekete Margit. Egy koristaleány szerepelt műveltség tekintetében le különben a legremesebben a bizottság előtt. Egy román bizottsági tag megkérdezte, ki volt Petheő Sándor?

— Nem tudom, nem ismerem, — felelte — de én operettszínész, akarok lenni.

NAP és ESŐERNYŐK

legjobb kivitelben, a legolcsóbban

BLUM VILMOS

kizárólagos ernyő áruházban szerkesztők be a **Körösparton.** Javítások és áthúzások legolcsóbban készülnek

— De azt tudja, hol született?
— Nagyszalontán!
— Hát akkor tudja, ki volt Arany János?
— Nem tudom, nem ismerem.
Önágyságát különben felvették a szindikátusba.

* **Beiratások a társulati fiú és női felső keresk iskolában.** A beiratkozások szeptember hó 1-én kezdődnek és szeptember 8-ig bezárólag tartanak naponta 9—12-ig. Az előjegyzett tanulók újból tartoznak jelentkezni. A tandíjmentességi kérvények szeptember 8-ig adandók be. A javító és pótlóvizsgálatok szeptember 10-én kezdődnek, eziránti kérvények aug. 31-ig nyújthatók be. Részletes tájékoztató az iskola hirdető-tábláján. Az igazgatóság.

Selyem sáll ujdonságok Darvasnál.

* **Munkásemlőadás a színházban.** Vasárnap este fél 9 órai kezdettel a munkás műkedvelő-gárda ismét előadja Zola Emil Pálka című darabját. Jegyek kaphatók egész nap az új munkásemlőházban str. Wilson No 1. (Szent János-ut.)

PERZSASZŐNYEGEK részletfizetésre is kaphatók **STERNBERG**-nél Bul. Reg. Ferdinand 14

* **A nyolc órás munkaidő.** Marseillesből jelentik, hogy a nemzetközi szocialista kongresszus tegnap határozati javaslatot fogadott el, amely szerint a párt minden szervezetével azon lesz, hogy a 8 órás munkaidőt a legerélyesebben bevezessék mindenütt. A jogosulatlan különórák nem engedhetők meg. Azokat az államokat, amelyek a 8 órás munkanapról hozott washingtoni egyezményt még nem ratifikálták, a kongresszus felkéri, hogy ezt haladéktalanul tegyék meg.

* **Kedvezményes utazások:** Bukarestbe 75%, Budapestre 50%, Wienbe 33%, Pozsonyba 33%, Prágába 50% menedíjkezdmény és mérsékelt vízumdíjak. A bécsi és prágai kedvezmények harmadikától vehetők igénybe, a többi már ezidőszentig is. A vonatkozó igazolványokat kiadja a Hivatalos Menetjegyiroda (Zárda-épület.)

Nagymennyiségű finom színes férfiingek majdnem félárban kerülnek eladásra Weisz és Kardos Központi áruházában, Bul. Reg. Ferdinand sarok Moskovits-palota

* **Orvosi gyakorlatban** legjobban bevált, viselésben legkényelmesebb modern öltözködéshez legalkalmasabb haskötőket készíti Kovács Sándorné (Nilgesz-telep) pályaudvarral szemben.

Férfi harisnyák Darvasnál meglekintendők

* **NYILATKOZAT.** Kiskoru Imre semmiféle felelősséget nem vállalok a szerkesztésért.

Darvas harisnyái legolcsóbban

* **A borbélymunkások** hétfőn es munkásemlőházban taggyűlést tartanak.

Zongorák részletfizetésre kaphatók **STERNBERG**-nél, Bulev. Regele Ferdinand

TŐZSDE

Zürich, augusztus 26. (Nyitár.) 12285, Páris 2420, Newyork 516, Prága 1480, London 2507, Bukarest 260, Budapest 7255, Bukarest, augusztus 26. (Zárár.) 952, London 981, Newyork 201, Milánó 39, Bécs 2820, Prága 598. — V. Font 970, francia frank 970, svájci frank 750, dinár 345, dollár 300, osztrák 28, 27.5, szokol 590.

Zürich, augusztus 26. (Zárár.) 12285, Páris 2420, Newyork 516, Prága 1480, London 2507, Bukarest 260, Budapest 7255, Bukarest, augusztus 26. (Zárár.) 952, London 981, Newyork 201, Milánó 39, Bécs 2820, Prága 598. — V. Font 970, francia frank 970, svájci frank 750, dinár 345, dollár 300, osztrák 28, 27.5, szokol 590.

Budapest, augusztus 26. Az érseki zárlatai: Angol Magyar 35, Kémi 985, Első budapesti gőz 148, Kösz Ganz D. 2640, Guttman 490, Allamv Magyar hitel 352, Pesti Hazai 2247, 1130, Urikányi 1060, Ganz Vil. 1320, Trósz 264, Osztrák Hitel 126, Borsod 198, Borsodi szén 49, Fegyver 680, Cui Nasci 1950.

Budapest, augusztus 26. A termékek zárlatai: Tiszavidéki buza 387.5, egrosz 277.5, takarmány árpa 285, sörárpa 265, tengeri 270, korpa 192.

A külföldi vasúti jegyeket mind szigorúan a napi kurzuson árusítja a közeli Hálókocsitársaság nagyváradi (Hegedűs Hirlapiroda).

SUCHAR

KAKAO FELÜLMULHATATLAN

Dörünk csod

Egy 5—6 centiméternyi bór-darabnak körülbelül 2700 porusa van, melynek szálgyanánt a lélegzésére szolgálnak. Az összegyűlt por-szemek azonban természetes funkciójukban megátolják. A Kadum-szappan bő habja azonban minél mélyebben hatol be ezekbe a por-szobba, minden piszoktól ki-mossa őket és a bőrnek visszaadja teljes szépségét.

Kapható: gyógyszerárakban, drogériákban és ártárakban. Nagyban a „Standard” drogériában B.

Cadum szappan

Apróhirdetés egy szöve 4 Lei. vas-tag betűvel 8 Lei. legkisebb hirdetés 10 szöve 40 Lei.

Levelezés

Ki utazik Abáziába? Szíves jelentkezést kérünk a 458-as telefonhoz.

HÁZASSÁG

Házasságközvetítő (Schadchen) adják le címüket borítékban a kiadóba. Biztos eredmény! Jelégere

OKTATÁS

Zongora órát adok академически módszerrel. Kiváncra házhoz szeptembertől. Címeket a kiadóba kérek. 2998

Kezdek zongorára tanítni és vizsgára is előkészítek. Str. Dimitrie Cantemir (Bothy Odón-utca) 42. I. 7. 3019

LAKÁS

Házigazdák figyelmébe! Jó házbér ellenében keresek 1 szoba, konyha, mellékhelyiségből álló lakást, lehetőleg a központ közelében. Cím Hegedűs Hirlapirodában. 2985H

Autorozió szoba 2 személy részére kiadó. Cím Str. Titu Maiorescu (Bertsey György-u.) 8. Udvarban jobbra. 3017

Kétszobás lakás berbeadó zongora, Wetzheim-kassza eladó. Iskolás diákokat havi 2500 lejért elvállalunk Str. Cogălniceanu (Várady Zs.) 16. Vártes. 3021

Kétszobás lakást keresek, lelépést fizetek. Értekezni lehet dr. Faragó Str. Cosbuc (Szalárdi-u.) 1. 3031H

Házigazdák és lakók! Betörés ellen Jugentus biztonsági zárral védekezzünk.

Két fiatalember keres különbejárható modern szobát, lehetőleg központban. Cím a Rimanóczy szálló portáshoz. 3028H

Házulajdonosok figyelmébe! Magas bérelt úresen egy esetleg kétszobás, konyhát sürgősen keresünk. Iroda: Ep. Pavel-utca 5. 3026

Kerékpárok Varrógépek

állandóan raktáron. javítások szakszerűen készülnek

Konradnál
Strada Baros-utca 10.

Divat Ridikulók

fésűk, kefék gyermekjátékok, ajándéktárgyak, gyermekkoscsik legolcsóbban

Szabó I.
fésűruhazba
Sas-passage

ELLÁTÁS

Teljes ellátást kaphat szülő leány, vagy iskolás kisleány izr. családnál Str. Siraon Barnu-ti (Damjanik-utca) 20. baira első ajtó. 2844

Egy vagy két iskolást teljes ellátásra elfogad magános urinó. Cím: Hollerné Str. Macelarilor (Hentes-u.) 6. sz. 3004

Tamár családja középiskolai tanulót ellátásra elfogad. Zongora és fürdőszoba használat. Cím a kiadóban. 2719

Iskoláseányt ellátásra orth izraelita iskola mellett uric család felvessz. Cím a kiadóban. 3020

Néhány vallásos zsidó tanuló teljes ellátásban részesülhet intelligens zsidó uric családnál. Cím a kiadóban. 2023

Egy középiskolai tanuló teljes ellátásra, uric családhoz felvétetik. Zongorában is gyakorolhat. Cím: Strada I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 5. 3029H

Alkalmazás

Főzni tudó mindenek kis családnál azonnal felvétetik. Cím a kiadóban. 2806

Perfect irodai munkaerő, könyvelésben jártas, kereskedelmi gyakorlatl azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadóban. 3022

Adás-Vétel

Autóbuszok bérelhetők Tace Ionescu (Körös-utca 25. sz. alatt. 3032

Egy két leres spór eladó. Str. Ep. Ciorogariu (Uri-u.) 1., házimesternél. 3027H

Legelőgánsabb és legolcsóbb női angol lázonokat készít:
Bulbuk Gyula női szabó
Str. Gen. Berthelot (Sal Ferenc-utca) 7. szám

Jó állást kap, ha a gyors- és gépiro szakiskola I-en kezdődő tanfolyamára beiratkozik. Tandij havi 300 lei. — Előadások minden nyelven, gyorsírás, gépirás, kettős könyvtel és az összes irodai munkák. Strada Castélului (Nagy-piac-tér, Várkapu-utca) 2. szám alatt.

Rimanóczy
Műbútór és Parkettgyár R.-T. Str. Clujului 117.
TELEFON 2-79 sz.
Irodabútorok, műbútorok I. és II. oszt. parketták. Fenyő és tölgy fűrészarúk. Bérvágás gatteren. Mindennemű ládát, összeszegezett és szétszedett részekben megrendelésre azonnal szállítunk.

GÉPOLAJ
MOTOROLAJ
DIESEL KENŐOLAJ
AUTOOLAJ (VACUMOLAJ)
NYERSOLAJ (MOTORINA)
HENGEROLAJ (Oliv)
PETROLEUM
BENZIN

Eladás csakis nagyban napiárakon az I. R. D. P. Industria Română De Petrol erdélyrészi képviselőjénél:

ECONOMIA
KERESKEDELMIS ÉS IPARI RT.
Oradea-Mare, Piața M. Viteazul. Telefon 8-58.

Eladó 3 szobás, fürdő-, cseledszobás magánház, virágos udvarral, átadható. Több magán- és bérházak, földek, szőlők, házhelyek Toma Józsefnél 9-12-ig, 3-6-ig. Str. Tace Ionescu (Körös-u.) 21. 2851H

Hencsertakarók nagy választékban és egy fekete alapu román futó szőnyeg, 3 méteres, olcsón eladók. Frenkel és Fia butorraktárban. Str. Gen. Mosoiu (Mezey Mihály-u.) 10. 2990

Nagyon olcsón vásárolhat szőrmekabátokat Leichner-nél, Str. Ep. Ciorogariu (Uri-utca) 4.

Házak eladók. Házaladás megbízásokat vállalunk. — Kölcsönöket megszerzünk. Magánpénzeket jutalékkal kihelyezünk. Adásvételi R-parcul Traian 12. Ertesítés délután. 405

Íróasztalt és állófogast megvételre keressünk. Cím a kiadóba kérjük leadni.

Eladó 34 drb. 500 literes új vashordó, literenként 5 leiert. Értekezhetni: Hagedorn János mérnöknel Ticleagd (Jud. Bihor) 3010H

MERCUR iroda
Str. Gen. Mosoiu No. 7.
TELEFON: 2-21.
Házak, földek, szőlők eladását, ugyszintén vételét, lakások, üzletek bérbeadását a legmegbízhatóbban közvetítik. Keresek a város közelében bérbe 20 hold szántóföldet. — Eladók több magánház kedvező vételárak mellett. — Utlevél vizumozást és megfizásokat és napenkénti futárralítással a legolcsóbban és leggyorsabban elintézik Cluj-Brassó-Bucuresti-ben.

Ablak- és tüköruveget, készít és elad
FRENCZEL
Strada Vlahuța (Szent János-u.) 44. sz.

Géphimzést, tamburirozást
elsőrendű bécsi munkaerővel jutányosan vállalunk.
HORVÁTNÉ ÉS FENYVESNÉ
kézimunkaüzlet, Str. Teatrului (Színház-u.) 4.

Első nemzetközi vásár Szalonikiben, 1925 okt. 18-31.
Vásár a Balkán legnagyobb kereskedelmi központjában, amelyet a Balkán országaiból, Görögországból, Romániából, Jugoszláviából, Bulgáriából, Albániából, Törökországból ezer és ezer kereskedő látogat. — Felvilágosításokat ad Románia bármely görög konzulátusa vagy tiszteletbeli képviselője: **JEAN SAPHORIS**. Bucuresti, Strada Gabroveni 26. — Telefon 26-41.

Gyári perzsák
Argaman, Spárta stb. új szőnyegek, perzsamin-
tájuk sikerült vétel folytán jutányos árban **részletre is kaphatók**
STERNBERG, régiségkereskedő, Reg. Ferdinand 14.

A Nagyváradai Bőröndáru és Táskagyár
Oradea-Mare, Strada Cuza Voda (v. Szacsavay-utca) 18. szám alatti gyári helyiségében az összes
gyártmányait
detailban is engros gyári
árban árusítja
regie felszámítása nélkül

A garantált vulkán fibre bőröndök árai:
50 55 60 65 70 75 cm
542 596 650 705 758 814 Lei

Nyomatott Sonnenfeld Adoli R.-T. körirógépén.

Különlék

Grosinger Etele szalonjában eladó ruhák készítése Str. guna (Kapucina) földszint 4. sz.

Igazolványhoz finoman elkészített, 6 drb lev. 100 Leitől kezdve életnagyságu fotó dolgozott nagy ZENKER fénykép I. C. Bratianu utca) 25.

Veszünk bútor

teljes lak- és iradezéseket, Wertmészt, zongorát, porcellánokat, stb. — Meghívást megvételre

Frenkel
butor, szőnyeg kereskedők, Str. ral Mosoiu, (v. Mihály-utca)

Remé
tudja már, Pannónia vizumozás DEUTSCH a futó Utleveleket

Üzle helyisé
torgalmas ponti mellett utalás lépésért keresek Cím a Hegy Hirlapir daban

Mielőtt **üzleti szükség** bárhol is beszerzést érdekeljen **Stern** váltata tüzifa tele. Telefon 809

Tekintettel a f. zott nagy készle- raz, I-50 osztályát olcsó áron a készlet

ÓRA
ékszerek eladás szerű javítása a phikáltabb

TISZAY
Alexandri (Tele) Jutányos árak. Pr

Román-Magyar
Magyar-Román Ghetie zótár

a Hegedüs
lapirodában